

Ženský bytový seminář: Výstava v kavárně Marcus Gallery v Brně

Lucie Šebelová 26.11.09

velkaepocha.sk

Oslavy 20. výročí sametové revoluce prožíval každý jinak. Ať už ve víru monstrózních oslav v centru hlavní metropole, nebo relaxováním někde v lůně přírody či doma.

Atmosféra temných let normalizace

Co se týče města Brna, tak zde bychom připomenutí událostí 17. listopadu mohli spočítat na prstech jedné ruky. Netradiční možností byla vernisáž výstavy se zvláštním názvem – Ženský bytový seminář, která do Brna doputovala z Prahy, díky Knihovně Václava Havla, o. p. s. a o. s. Fórum 50 %. Presentaci v Brně zajistila nezisková organizace Nesehnutí v prostorech kavárny Marcus gallery.

Kavárna se instalací proměnila v domácí prostředí. Prádelní šňůry natažené po obvodu stěn jsou plné oblečení z období tzv. normalizace. Texty k výstavě včetně fotografií, natištěné sítotiskem, najdete právě přímo na tomto stylovém oblečení. To je totiž způsob, který navozuje atmosféru soukromých bytů, za jejichž dveřmi se odehrávaly příběhy všedního života i odporu vůči režimu.

Nejen muži...

Při sledování dobových dokumentů narážíme většinou na jména mužských představitelů (Václav Havel, Alexander Dubček,...). Role žen zde i přes svou důležitost zůstává opomíjena a jaksi „neviditelná“. Právě existence výstavy si klade za cíl poukázat na to, že i ženám nebyl komunistický režim po vůli.

Aktivní nebyly pouze manželky vězňů disidentů, které leckdy samy živily rodiny, ale i zpěvačky, ekologické aktivistky, věřící lidé atd.. Ženský bytový seminář připomíná ty ženy, aktivní jako spisovatelky, špičkové samizdatu, přepisovatelky ilegálních textů, věřící učitelky, které i přes zákazy činnosti předávaly slova o víře studujícím. Také matky dětí s povědomím, které se snažily ze svých dětí vychovat slušné lidi, ale také ženy, jež se vzájemně podporovaly a vytvářely prostředí solidarity, přičemž byly pronásledovány Stb nebo vězněny. Některé z nich patřily mezi chartistky, jiné nikoliv. Pravidelně se scházely v prostředí svých bytů a mezi pobíhajícími dětmi a rozdělanou prací organizovaly semináře. Zde diskutovaly a zakládaly další organizace. Šířily nejen své texty, ale i písně zakázaných básníků, hudebních skupin a písničkářů (K. Kryl, Plastic People).

Činnost v zahraničí

Činnost disidentek se neomezovala pouze na domov, ale některé aktivistky se vydávaly šířit myšlenky aktivního odporu i mimo něj a např. pašovaly materiály v kočárcích a nákupních taškách. Distribuované materiály si ženy předávaly ve frontách v obchodech, při hlídání dětí, při odvádění dětí do školek a jeslí. Promítaly svůj aktivismus do běžných činností života, které tím bylo o to více nenápadné. Důležitá byla i spolupráce i se zahraničním disentem.

Charta 77 a ti druzí

Z éry normalizace se většinou z tehdejších organizací vybaví zejména Charta 77. Aktivistická základna však byla mnohem pestřejší. Patřila sem i Hrobka – otevřené společenství nejen pro lidi z Charty 77. Hlavním cílem Hrobky bylo nediskutovat o politice, ale zůstat normální v době nenormální... Z církevních činností o sobě dávali vědět např. tiskařské družstvo Logos, Teologické texty a další. Vznikaly i samizdatové edice, např. Petlice, Expedice, Spektrum, Revolver revue, Vokno, ...

Aktivistky nikoliv feministky

Většina z těchto aktivních žen upřednostňovala realizaci v rámci disentu a nepovažovala za důležité bojovat za práva žen. V rámci komunity opozice proti režimu nepociťovaly diskriminaci, a naopak byly s kolegy z disentu v rovnoprávném postavení. Křesťansky orientované aktivistky spatřovaly těžiště své realizace v boji za svobodu a právo za svobodu vyznání. Ženy nedělaly opisováním jen pomocné práce pro aktivitu mužů. Vydávání samizdatové literatury se nezaměřovalo na ženská témata. Podíl žen – mluvčích Charty 77 – tvořil třetinu všech mluvčích a také přepisovatelek a šiřitelek samizdatové literatury bylo více, než mužů. Nebyl proto pravděpodobně důvod bojovat za zrovnoprávnění žen. Paradoxně komunistický režim umožňoval realizovat českým ženám většinu práv oproti západním kolegyním.

Výstava se koná v kavárně Marcus Gallery v Brně, na ulici Úvoz 24 a potrvá do konce ledna 2010.

<http://www.velkaepocha.sk/2009112611649/Zensky-bytovy-seminar-Vystava-v-kavarne-Marcus-Gallery-v-Brne.html>